

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН**

Освітня програма **Міжнародні економічні відносини**

Спеціальність **292 Міжнародні економічні відносини**

Галузь знань **29 Міжнародні відносини**

Освітній рівень **Бакалавр**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол №1 від “27”серпня 2025р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економічна безпека в сфері міжнародних економічних відносин
Викладач (-і)	К.е.н., доцент Захарова Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380934552866
Е-mail викладача	olha.zakharova@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	90 годин / 3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/8023
Консультації	онлайн, згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Економічна безпека в сфері міжнародних економічних відносин» спрямована на формування у здобувачів цілісного уявлення про механізми забезпечення стабільності та захисту економічних інтересів на глобальному, регіональному й національному рівнях. Курс розкриває сутність загроз і ризиків міжнародної економічної безпеки, методи їх оцінювання, а також інструменти моніторингу та підвищення рівня економічної стійкості суб'єктів МЕН і міжнародного бізнесу. Отримані знання надають можливість аналізувати сучасну систему міжнародної економічної безпеки та застосовувати практичні підходи до її забезпечення.	
Пререквізити вивчення дисципліни	
Міжнародні економічні відносини	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета: формування системи теоретичних знань та практичних навичок визначення характеристик, рівнів, складових, чинників, ризиків та загроз міжнародної економічної безпеки, а також застосування методів та показників оцінки стану економічної безпеки на рівні різних суб'єктів міжнародних економічних відносин і міжнародного бізнесу, розробки системи моніторингу та механізмів забезпечення підвищення рівня міжнародної економічної безпеки. Завдання: набуття системних знань щодо сучасної системи міжнародної економічної безпеки, класифікації та обґрунтування особливостей прояву загроз та ризиків міжнародної економічної безпеки, оцінки стану економічної безпеки різних суб'єктів міжнародних економічних відносин, у тому числі у розрізі окремих функціональних складових, та його впливу на процеси, що відбуваються у світі на глобальному, регіональному та національному рівнях.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). <u>Фахові компетентності:</u> СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції. СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин. СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах. <u>Результати навчання:</u> РН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на	

них; формувати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

РН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

РН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

РН 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

РН 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

РН 21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

РН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	292 Міжнародні економічні відносини	4	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	Семінарські заняття	сам. роб.
Тема 1. Концепт економічної безпеки.	2	2	10
Тема 2. Система міжнародної економічної безпеки: структура, моделі та основні властивості.	2	2	10
Тема 3. Міжнародне безпекове середовище.	2	4	10
Тема 4. Система економічної безпеки України.	2	4	10
Тема 5. Економічні виміри безпекового розвитку країн.	2	2	8

Тема 6. Соціальна та екологічна складова забезпечення економічної безпеки країн.		2	4	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та контролю самостійної роботи студентів у вигляді теоретичних співбесід, презентації результатів аналітичних досліджень, обговорення результатів розв’язання практичних (аналітичних) завдань, у вигляді тестування студентів за основними розділами курсу, захисту індивідуального науково-дослідного завдання. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення дисципліни у формі екзамену. Всі види робіт здобувачів оцінюються за 100-бальною шкалою. Розподіл балів з вивчення дисципліни: бали за завдання, винесені на практичні заняття – 40 балів; контроль самостійної роботи (захист індивідуального аналітично-дослідницького завдання) – 10 балів; екзамен – 50 балів.			
Вимоги до письмових робіт	Самостійність виконання, дотримання вимог академічної доброчесності, логічність та структурованість представлених результатів.			
Семінарські заняття	Передбачають виконання та презентацію результатів аналітичних завдань за темами курсу, виконання двох практичних робіт «Оцінка ризиків економічної безпеки України» та «Побудова індексу міжнародної економічної безпеки країн світу» за темами курсу (з використанням засобів функцій MS Excel та на основі даних міжнародних статистичних баз UNCTADStat та World Bank Open Data) . Максимальна оцінка – 40 балів.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов’язковим є відвідування більш 50% занять та виконання більше 50% наданих завдань.			
Підсумковий контроль	Екзаменаційний білет включає 2 блока завдань: теоретичний блок (розв’язати тестові завдання 20 балів, надати короткі відповіді на поставлені питання – 10 балів) та практичний блок (розв’язати практичне завдання – 20 балів)			
7. Політика навчальної дисципліни				
<u>Академічна доброчесність</u> Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника ПОЛОЖЕННЯ про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника				
<u>Пропуски занять</u> Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника				
<u>Неформальна освіта</u> Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника				

8. Рекомендована література

1. Булатова О.В., Захарова О.В., Карпенко О.І., Федоров Е.В. Економічна безпека країн в умовах сучасних глобальних трансформації: виклики, загрози, ризики: Монографія, за заг. ред. д.е.н., проф. О.В. Булатової. – К.: МДУ, 2024. – 274 с.
2. Глобальна та національна безпека: підручник/авт. кол.: В.І. Абрамов., Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук ; за заг.ред. Г.П. Ситника. – Київ: НАДУ, 2016. – 784с. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>
3. Грибінченко О. М. Міжнародна економічна безпека в контексті сталого розвитку. Монографія. Д.: Середняк Т. К., 2020. 434 с.
4. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування : монографія / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2009. 312 с.
5. Економічна безпека України : проблеми та пріоритети зміцнення : монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Наєнко та ін. ; за заг. ред. проф. З. С. Варналія. Київ : Знання України, 2011. 299 с.
6. Економічна безпека України: монографія / В.Г. Федоренко, І.М. Грищенко, О.Ф. Новікова та ін. ; за ред. В.Г. Федоренка, І.М. Грищенка, Т.Є. Воронкової. Київ : ТОВ «ДКС центр», 2017. 462 с.
7. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади: монографія. Харків: ХНЕУ, 2009. 300 с.
8. Коломієць О. В. Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації: монографія. Київ : Вид-во КиМУ, 2013. 427 с.
9. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; за заг. ред. А. І. Мокія. – Львів, 2019. – 872 с. <http://ird.gov.ua/irdp/p20190011.pdf>
10. Маргасова В. Г. Система забезпечення стійкості національної економіки та її безпеки: теорія, методологія, практика управління: монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2014. 416 с.
11. Новікова О. Ф., Сидорчук О. Г., Панькова О. В. та ін. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки : монографія. Київ ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с. URL: http://www.lvivacademy.com/download_2018/stan.pdf
12. Парахонський Б.О., Яворська Г.М., Резнікова О.О. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / за ред. К.А. Кононенка. Київ: НІСД, 2013. 56 с.
13. Формування міжнародної економічної безпеки в сучасних умовах: Монографія / За заг. ред. О.В. Булатової. – Маріуполь: МДУ, 2020. – 255 с.
14. Bulatova O., Zakharova O., Reznikova N. Modern scientific and methodological approaches to monitoring the economic security of countries. Transformations, challenges, and security: Collective monograph. Mykolas Romeris University. Vilnius, 2024. P. 68-93
15. Bulatova O., Zakharova O., Karpenko O. Recent changes in Ukraine's security position. Transformations, challenges, and security: Collective monograph. Mykolas Romeris University. Vilnius, 2024. P. 93-117

Викладач

Ольга ЗАХАРОВА